כאן במקדש כאן בגבולין. במקדש הלכה למשה מסיני בגבולין פליגי רב' יוחנן אמר יסוד נביאים ור' יהושע בן לוי אמר מנהג נביאים ופי' בקונט' דנפקא מינה לתי תקנה היא בעיא ברכה ואי מנהגא לא בעיא לברוכי למימר ולוונו דמנהג בעלמא שהניחו העם ואפי' בכלל לא תקון ליתיה וכן אמרי בסמוך חביט חביט ולא צריך קסבר מנהג נביאים הוא ויש מדקדקין מתוך כך דלא מברכינן להלל ר"ח אומר לא שנו אלא דלא מנהג בעלמא כדמוכח פ' בתרא דתעניות (דף כח: ושם) רב ביקלע לגבל חזי דקרו הלל ברי"ח סבר לאפסוקינהו שמע דקא מלגלג ואזלי אמר ש"מ מנהג אבותיהם בידיהם והא דקאמר רבי יוחנן התם י"ח יום יחיד גומר את ההלל בהן ובגולה כ"ג יום לא משום דליהוי אחריני תקנה שיהו קורין בדילוג אלא יחיד קורא לעולמים דהש"ס דמשמעי הכי כי היכי דתניא פ"ק דברכות (דף ט: ושם) ותיקין [ו] היו גומרין אותו עם הנץ החמה ור"ת אומר אחד לתין רגלים מערבה להלל דערבה אינה אלא טלטול וכיון דלאו תקנתא היא אלא מנהגא לא בעינן לברכה אבל אי תקנתא היא אלא מנהגא לא בעינן לברכה מאי שנא ערבה דלא בעינן לברכה ומיהו אין מזה ראיה דהא טעמא דאין מברכין אערבה למ"ד מנהג נביאים הוא אלא לפי שאין שאר כל הימים טובים שוין בהלל וכולן אין מברכין על ההלל אבל ר"ח שכולן שוין בהלל ומצי אמר אלא עליה דרבינא ושם אין מברכין עליו מה לפסקה שייך בו ועוד רגלים מהניא עובדא דתענית (דף כח: ושם) מעובדא דרב דאמר סבר לאפסוקינהו דמשמע דמברכי דאי לא מברכי היכי לו לידע שהוא מנהג מבותיהם ומתוך לא ידעינן אלא דמברכי ומיהו יחיד גומר ואין מברכין עליו כמו שאין מברכין על הלל של ר"ח ואין מברכין על ההלל של ר"ח שחל להיות בשבת כל העם מוליכין את הלולביהן בהר הבית כו' עד התקינו שיהא כל אחד נוטלו בביתו.

א כאן במקדש כאן בגבולין א"ר אמי ערבה צריכה שיעור ב ואינה ניטלת אלא בפני עצמה ג ואין אדם יוצא ידי חובתו בערבה שבלולב כיון דאמר מר אינה ניטלת אלא בפני עצמה פשיטא דאין אדם יוצא בערבה שבלולב ד מהו דתימא הני מילי היכא דלא אגבהיה והדר אגבהיה אבל אגבהיה והדר אגבהיה אימא לא קמ"ל ורב חסדא א"ר יצחק אדם יוצא ידי חובתו בערבה שבלולב ה (בי"ט הראשון של חג) וכמה שיעורה אמר רב נחמן ג' בדי עלין לחין ורב ששת אמר אפילו עלה אחד ובד אחד עלה אחד ובד אחד ס"ד אלא אימא ה אפילו ו עלה אחד בבד אחד אמר אייבו הוה קאימנא קמיה דר"א בר צדוק ואיתי ההוא גברא ערבה קמיה ז שקיל חביט חביט ולא בריך קסבר מנהג נביאים הוא אייבו וחזקיה בני ברתיה דרב אייתו ערבה לקמיה דרב חביט חביט ולא בריך קא סבר מנהג נביאים הוא אמר אייבו הוה קאימנא קמיה דרבי אלעזר בר צדוק אתא לקמיה ההוא גברא א"ל קרייתא אית לי כרמיא אית לי זיתיא אית לי ואתו בני קרייתא ומקשקשין בכרמיא ואוכלין בזיתיא ארוך או לא ארוך א"ל לא ארוך הוה קא שביק ליה ואזיל אמר כדו הויתי דיירי בארעא הדא מ' שנין ולא חמיתי בר אינש מהלך בארחן דתקנן כדין הדר ואתי וא"ל מאי מיעבד א"ל אפקר זיתיא לחשוכיא ותן פריטיא לקשקושי כרמים ח וקשקושי מי שרי והא תניא ט והשביעית תשמטנה ונטשתה תשמטנה מלקשקש ונטשתה מלסקל י אמר רב עוקבא בר חמא תרי קשקושי הוו חד סתומי פילי וחד אברויי אילני יא אברויי אילני אסור סתומי פילי שרי אמר אייבו משום רבי אלעזר בר צדוק יב יהלך אדם בערבי שבתות יותר מג' פרסאות אמר רב כהנא לא אמרן אלא לביתיה אבל לאושפיזיה אמאי דנקיט סמיך ואיכא דאמרי אמר רב כהנא יג לא נצרכא אלא אפי' לביתיה אמר רב כהנא בדידי הוה עובדא ואפילו כסא דהרסנא לא אשכחי: מצות לולב כיצד: תני תנא קמיה דרב יד נחמן סודרין על גג האיצטבא א"ל וכי יום גדול ויכין לו סעודת שבת: **אינה ניטלת.** שהולך לניתו והם אינם יודעים שיבא היום ואין מכינים לצורכו והוא כועס עליהם: **אבל לאושפיזיה אמאי דנקט סמיך.** אינו סומך על בני הבית ונותן סעודתו ועל מה שבידו ונסמך: **אפי' לניתו.** דמה שמונח אם מעט אם רב שלו הוא מעפ"כ לא יהלך וכ"ש לאושפיזיה שלא ימנע כלום: **כסא דהרסנא.** סעודה מועטת דגיס קטנים מטוגנין בשומן שלהן: **על גג האיצטבא.** הוה תני תנא קמיה: וכי

ערבה לריכה שיעור. לקמן מפרש שיעורה: **אינה ניטלת אלא בפני עצמה.** אין דבר אחר נוגע עמה דמוכח מלה: **אבל היא דאגבהיה.** אם נטילת לולב והדר מגבהיה לאם ערבה אימא ליפוק בה לחיכא דמקדש: **בגבולי'.** הלכה למשה מסיני: **ערבה לריכה שיעור.** יסוד נביאים: **אינה ניטלת אלא בפני עלמה.** אין דבר אחר נוגע עמה דמוכח מלה: **אבל היא דאגבהיה.** אם נטילת לולב והדר מגבהיה לאם ערבה אימא ליפוק בה לחיכא דמקדש: **בגבולי'.** יסוד נביאים: **ערבה לריכה שיעור.** לקמן מפרש שיעורה